

BUITEN

3^E JAARGANG N^O. 51.

ZATERDAG 18 DECEMBER 1909.

Foto Aug. F. W. Vogt.

DE BURCHT ALDENGHOIR BIJ HAELEN (L.) POORTGEBOUW MET HOOFTOREN (W. NAAR O).

INHOUD:

OVERZICHT VAN DE WEEK	BLZ. 618
BALI EN PERGAMUM, VIII (SLOT)	618
VAN ONZE LAATSTE BLAAD'REN EN BLOEMEN, DOOR GERARD KREKELBERG	619
DE BURCHT ALDENGHOIR BIJ HAELEN (L.), DOOR A. F. VAN BEURDEN, GEÏLLUSTREERD. BLZ. 617 EN 620—622	
OVER SPINNEN, DOOR LUCY D'AUDRETSCH	BLZ. 622
IRIS (GEDICHT), DOOR J. WINKLER PRINS	622
MEXICANEN, DOOR THÉO DE VEER, GEÏLLUSTR.	BLZ. 623—626
HYACINTEN, DOOR E. TH. W., GEÏLLUSTREERD	BLZ. 626

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

Alle kopij ook die met illustraties, zoomede afzonderlijke illustraties (fotografieën, teekeningen, enz.), gelieve men te zenden aan de redactie, Rokin 74—76, Amsterdam. Duidelijke naam en adresvermelding wordt verzocht ook achter op de foto's.

De uitgevers verzoeken beleefdelyk dit blad te noemen als men naar aanleiding van eene advertentie, een aanvraag of een bestelling aan een adverteerder doet.

Het auteursrecht voor den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de Wet van 28 Juni 1881, Stbl. No. 214.

OVERZICHT VAN DE WEEK.

6 DECEMBER. Opening van de beide Huizen van het Amerikaansche Congres.

Interpellatie der vrijzinnigen en socialisten in den Duitsch n Rijksdag over de verduisteringen op de keizerlijke marinewerf te Kiel.

Uit Mellila vertrekken de reservisten der brigade van Catalonie. De aviateur Fernandez verongelukt te Nice door het ontploffen van den motor van zijn vliegtuig.

7 DECEMBER. Hevige ontploffing gevolgd door brand in een gasfabriek te Hamburg, waardoor 17 menschen gedood en een groot aantal gewond werden.

President Taft richt tot het Amerikaansche Congres zijne boodschap, die om haar gematigden toon een hoogst gunstigen indruk maakt.

Uit Nicaragua komt het bericht, dat aan het leger van president Zelaya een gevoelige nederlaag is toegebracht door de troepen van Estrada.

Zware sneeuwstormen in Engeland.

Het Deensche Folkething besluit de oud-ministers Christensen en Berg wegens verduisteringen voor het rijksgerecht te dagen.

8 DECEMBER. Dood van dr. M. Greshoff, den hoogst verdienstelijken directeur aan het Koloniaal Museum te Haarlem.

Dr. Cook levert de stukken betreffende zijne poolreis bij de Universiteit te Kopenhagen in, en tegelijkertijd maken twee Amerikanen bekend, dat zij valsche stukken voor Cook hebben gemaakt.

9 DECEMBER. De Duitse rijkskanselier Von Bethmann Hollweg houdt in den Rijksdag zijn eerste redevoering, die eigenlijk slechts een regeringsverklaring is en een beslist conservatieve strekking heeft.

De staatssecretaris der schatkist deelt in den Rijksdag mede, dat een leening van 520 millioen mark noodig is, om in het tekort van het vorig jaar te voorzien.

De Engelsche Bank verlaagt haar disconto, in strijd met de voorspelling der liberalen, dat de opschorting der begroeting door de Lords een financieel chaos ten gevolge zou hebben.

De mogendheden berichten Turkije dat zij thans niet willen onderhandelen over een definitieve regeling van den regeringsvorm voor Kreta.

10 DECEMBER. Meeting van de drie christelijke partijen te Amsterdam, om er bij den burgemeester op aan te dringen, op zijne ontslaanvraag terug te komen.

Groote liberale betooging in de Albert Hall te Londen, waarbij minister Asquith een vurige rede tegen de aanmatiging der Lords houdt. De unionistische leider Balfour vaardigt een manifest uit, waarin hij den aanval op het Hoogerhuis noemt een lang voorbereide samenzwering van de regeering.

Optreden van een in hoofdzaak conservatief kabinet-Sonnino in Italië.

Uitreiking van de Nobel-prijzen ten bedrage van fr. 103,000 aan Marconi, prof. F. Braun te Straatsburg, Wilhelm Ostwald te Leipzig, prof. Th. Kocher te Bern en de Zweedsche schrijfter

Selma Lagerlöf. De vredesprijs wordt gelijkelyk verdeeld tusschen den Belgischen minister van staat Beernaert en den Franschen senator Estournelles de Constant.

11 DECEMBER. De Servische minister van oorlog neemt zijn ontslag, daar de regeering hare goedkeuring geweigerd heeft aan het door hem gevraagde tweede buitengewone krediet van 7 millioen dinar.

Debat in de Turksche Kamer over de zaak-Lynch. Het ministerie stelt de kwestie van vertrouwen.

12 DECEMBER. Constitueerende vergadering te Amsterdam van den Algemeenen Nederlandschen Ambtenaarsbond.

In den toestand van koning Leopold van België, die reeds eenigen tijd opgesteld was, komt plotseling een ernstige wending.

BALI EN PERGAMUM.

VIII. LAATSTE LOTGEVALLEN. — WEER MENEEREN!

IN Herrnskretsch en met het kittige veerstoempontje, groot-scheeps „International" gedoopt, overgevaren naar den Saksischen oever, en toen per spoor naar Bodenbach, het groote spoorwegcentrum van het Boheemsche grensland. De koffers lieten we maar weer aan het station staan, om te voet verder te stappen naar de aan de overzijde van de Elbe gelegen stad Tetschen. Eerst naar het stadhuis; maar 't was juist over zessen, en de agent zei ons, dat we gerust naar huis konden gaan, „denn das Büro ist für heut' geschlossen".

— Aber können wir nicht bloss eine einstweilige Erlaubnis haben? vroeg ik gedwee, maar vrezend voor een nieuw bankroet.

— Nein, das könnt ihr nicht! snauwde plomp de politieman.

— Aber, sehen Sie, das ist für uns arme Leute doch was schreckliches, so 'nen Abend herum zu laufen ohne Verdienen!

— Nein, um spielen zu können, brauchen Sie eine Bewilligung des Bezirkshauptmannes.

— Und wo wohnt der? vroeg ik beleefd.

— Was wollen Sie.... ist aber lächerlich!.... den Bezirkshauptmann besuchen....? Nein, dazu sage ich die Adresse nicht.

— Aber....

— Und wenn Sie nicht aufpassen, werde ich machen, dass ihr überhaupt hier nicht spielen könnt! schreeuwde hij ineens nijdig.

— Weet je wat, zei Pergamum, de eerste de beste voorbijganger kan ons toch zeggen waar die meneer woont!

— Natuurlijk! en dan geef ik m'n kaartje met jur. stud. af, dan heb je alle kans, dat het nog een grappige geschiedenis wordt.

Een heel eind buiten de stad liepen we, op aanwijzing van een vriendelijken voorbijganger. Maar Herr Bezirkshauptmann was met vacantie; Herr Ullm, dit-of-dat-kommissär, verving hem. Waar die woonde?

— O, heelemaal aan den anderen kant van de stad, maar waar, dat wist de portier zelf niet. We moesten maar naar de Markt teruggaan, en daar vragen.

Een lange wandeling, sloffig door triestige somberheid, bracht ons naar de woning van Herr Ullm; maar die was uit wandelen, en wanneer hij thuiskwam, wisten ze niet.

Een tijdje wachtten we, of-ie soms juist zou aankomen, maar er kwam niets. Toen eindelijk weer een noodbesluit: om hier vanavond zoo maar rond te lummelen, hebben we geen geld; we moeten verdienen. Weet je wat we doen — we gaan weer terug naar Herrnskretsch en! Over tien minuten gaat er een trein, dan kunnen we daar nog wat spelen. Toen in den loopas naar den trein.

't Was al wel half negen, toen we in Herrnskretsch en vet aan wal zetten, maar toch was er nog voldoende tijd om alle hotels af te loopen, uitgezonderd één, het laatste, waar men het, met het oog op de vele reeds slapende loge's, te laat vond.

Een moegepeinsd hoofd, *warmgedachte hersenen, suf staren zonder aandacht, loome beenen, klef ondergoed, doorgelopen voeten — zoo was onze toestand, toen we den volgenden morgen weer op pad gingen. Eerst een trein gemist, toen een eindje doodmoe langs de Elbe gewandeld, en bij de volgende halte gewacht op de stoomboot, die ons weer naar Tetschen bracht.

Op de boot gegeten, maar niet voldoende om verzadigd te zijn; dus vulden we de rest bij in een bakkerswinkel te Tetschen; en toen anderhalf uur wachten tot het bureau open zou zijn. Moedeloos, versleten als 't ware, en zonder eenigen weerstand, zaten we op een tuinmuurtje in de buurt van de Elbebrug. Ga mee even naar Bodenbach! stelde ik voor, dan haal ik de boeken uit den koffer, en dan gaan we eens nakijken, hoe we verder zullen doen! Maar Pergamum was te slap geworden om een kwartier te willen loopen langs de gloeiend heete kaden. Dus ging ik alleen, zwaarsuffend over den zorgwekkenden toestand.

Uit den koffer haalde ik Henschel's Telegraph, een gids door Praag en een dito door Weenen. Bovendien een partijtje sigaren. Toen naar Pergamum terug, die smeekte om een paar Heller voor een appel. Als we vandaag hier blijven spelen, kunnen we morgen naar Aussig, overmorgen naar Praag en Dinsdag naar Weenen. rekende ik uit.

— En als we nu geen permissie krijgen? vroeg Pergamum.

— Nou, dan gaan we vanmiddag direct al naar Aussig, of anders.... — of anders.... zei ook Pergamum.

We keken elkaar even begrijpend aan, en het slot was dat Pergamum levendig opsprong, en me een dreunenden slag op den schouder gaf.

— Of anders naar huis terug!
 — Juist! wanneer?
 — Morgen, vind je niet, dan spelen we eerst nog hier in Tetschen. Of nee....
 — Nee, laten we dat vervloekte Tetschen nou maar laten loopen.
 — Nou, vanmiddag dan?
 — Dat gaat. Weet-je wat?: vanavond gaat de trein naar Holland uit Praag; laten we nou direct.... laat kijken, over een uur... naar Praag sjeezen, dan zien we dat tegelijk nog eens...
 — En dan halen we de brieven van de post!
 — Ja, en dan verkleeden we ons.... nee, dat gaat niet.... enfin, dat komt wel terecht.... en dan stappen we vanavond in den trein, hè?
 — Hoe laat zijn we dan thuis?
 — La's kijken.... 's nachts in Dresden, 's morgens even vóór zessen uit Leipzig, dan zijn we Zondagavond tegen half acht thuis.
 We waren weer een en al veerkracht, toen we naar Bodenbach gingen!

Aan 't station dronken we weer eens een glas wijn — 't kon nu lijden, betrekkelijk ten minste —, en voorzien van een stevigen zak met broodjes, vochten we bloedig om een plaatsje in den boemeltrein naar Praag. Te midden van de elite van het Tsjechische ras hebben we in onze vrij nette niet-rookafdeeling eerst zitten middagmalen, en toen met z'n tweeën zes sigaren zitten rooken, ondanks de onheilsPELLende waarschuwingen van den conducteur.

't Was weer de oude opgewekte, levenslustige stemming, waarin we naar Praag gereisd zijn. Onderweg het uitbreedende Elbedal, vol wijnbergen, en steden, trillend in de zomerhitte; Aussig, stoffige badplaats, gebraden in de warmte; en de Schreckenstein, sagenrijke burcht, scherp gelijnd op een rivierhoek. Toen het vruchtbaar golvende Boheemsche heuvelland, met welige graanakkers, vruchtboomen en wijnbergen; er tusschendoor smerige nederzettingen, groezelig van inboorlingendom. Toen de Moldau, ten slotte besloten door basaltbergen; en eindelijk het breede Praag, vuil en knoeierig, maar aan de rivier decoratief van bouw, met imposante silhouetmassa's.

Op straat de rassensrijd demonstratief uitgedrukt: Tsjechisch op de trambordjes, Tsjechische straatnamen, onuitspreekbaar voor niet-slavische tongen, van Václavské náměstí en van Trznice en Vrsovice, en al dat ge-witsch en nitsch, tot Pergamum opmerkte: — Das sind ja Namen, wo man ein Regenschirm zu braucht! Op de winkels namen, die ons menige mop ontlokten; zoo b.v. Karel dit- en dattoek of Jan zus- en zoonisjka en dan weer Karel hier- en daarikov... net Hollandsch! We hebben nog gekeken of er een was die Piet of Kees of Arie heette, maar die waren er niet.

Toen een wandeling door de stad, naar het postkantoor, waar we brieven afhaalden, en een mud postzegels kochten; daarna briefkaarten koopen, ook al en gros; ten slotte uitblazen op een bank aan de Moldau, met vóór ons het massieve silhouet van het Hradčany, den Burcht, nevelzwartend in de vallende schemering. Wat zal ik hier nog vertellen van de prachtige bruggen en gebouwen — van de leelijke vertelje vanzelf niet — die we daar in Praag gezien hebben: de reis is haast afgelopen, en m'n verhaal spoedt zich ten einde.

Geld om nog ergens te gaan eten of drinken hadden we na onze royale briefkaarten-kooprij en -verstuurderij niet meer, wilden we althans morgen niet berooid zijn. Maar vóór we de lange reis gingen aanvaarden, tóch zorgen voor een soupertje: in een Tsjechische volksschaftkelder scharrelden we ons avondmaal bijeen. Een groote augurk stal Pergamum's hart, terwijl ik zelf wat appelen en pruimen bijeen kneep. Toen een zak vol Semmels, van die knapperige soepbroodjes; en voor de hartigheid een glas sodawater met limonadestroop op de plaats zelf uitgedronken, terwijl de eetwaren in Pergamum's knapzak gewerkt werden. Met dit souper durfden we de reis aan.

Tot Dresden volle trein met louter armoedige Tsjechen, die in alle standen slieden, zelfs leunend tegen onze schouders. Smullend van onze augurk rolden we weer de heele Sächsische Schweiz door: Bodenbach, Herrnskretsch, Schandau, Pirna — huiveringwekkender nagedachtenis — en dan de hoofdstad.

In Dresden, waar we 's nachts half drie aankwamen, een uur pauze. Nog steeds waren we in ons muzikantenpakje met vuil ondergoed en stoffige bovenkleeren; maar hier was dan de gelegenheid om ons te verkleeden, eindelijk gunstig! De controleur bracht ons naar een badkamer van het personeel, waar we ons konden „erfrischen”. Daar midden in den nacht van half drie tot bij half vier hebben we staan plassen en ploeteren van belang, kwistig latende stroomen het warme en koude badwater; van de haren tot de zolen hebben we ons staan afspoelen en uitwringen, genietend van zoo'n frisheid. En toen schoon goêd aan — o, ongekende sensatie! — en tot slot de heere-kleeren, met een schoonen witten boord, en een vest, en manchetten! Maar van z'n zwerige muzikantenhoedje wou Pergamum niet scheiden; dat stond te „keck"! Dus hij met z'n Bohémienhoed, en ik zijn pet op m'n lange manen. Daarna haastig de koffers weer gepakt, en frisch als „heeren” naar den trein.

M'n schoenen, met nog een paar sokken er in, heb ik laten staan, aan flarden geloopen en onthalfvezoold. Moge de eerlijke vinder ze in voorspoed dragen!

Die sensatie van de heere-kleeren weer aan — 't leek ons nog

sterker indruk dan toen we voor 't eerst de muzikanten-plunje droegen.

En de verbazing van dien gulbefooiden controleur, toen hij de schooiers van zoeven als meneeren terug zag. En de eerbied van de Tsjechen-passagiers, toen ze daar zulke chic-heden in den trein zagen zitten. Van schrik gingen ze goddank een coupé verder.

Juist ging de zon op, toen we in onze herboren gedaante Dresden uitreden, huiselijk leunend in een hoekje van ons doorgaande rijtuig naar Scheveningen. Ik presenteerde Pergamum een sigaar; maar hij, die nog geen uur geleden het laatste peukje had weggegooid van de zeer velen, welke dien nacht in rook waren opgegaan, deze leuke Pergamum vond het nog wat vroeg in den morgen: 's ochtends rookte-ie zelden, zeide hij.

O, vreugde van het weer „heer” worden, van het terugkeeren tot de maatschappelijke laddertrede, waarop je door je omgeving steeds gestaan hebt; o, naieve tevredenheid, als een conducteur voor je aan z'n pet tikt; o, gevoel van elegante weelde, als je weer met 'n schoonen boord om zit, die niet vuil mag worden in den trein; als je nonchalant wiebelt op je stoel in het restauratie-rijtuig, buffelend aan een smakelijk ontbijt, opgediend in grootsteedschen restaurantstijl; als je het weer als een natuurlijk iets beschouwt, dat je den kellner een fooi geeft; als je ziet, hoe-ie 't van je verwacht, en niet meer ongeloovig-verrast is, als hij een flink extraatje krijgt. O, bourgeoisgevoel van maatschappelijke welvoldaanheid, als je de menschen niet meer ziet griezelen, als ze in één coupé reizen met die „Italiener”, maar als ze bij voorkeur die coupé uitkiezen, omdat er blijkbaar nette lui inzitten. —

Dat zijn de genietingen van het weer heer worden.

Maar de weelderige genietingen van het zorgeloos zwerfje zijn?

Wel, daar zullen de ex-vagebonden nog menigen boom over opzetten: laat dat maar aan ons over, hè Pergamum?

BALI.

VAN ONZE LAATSTE BLAAD'REN EN BLOEMEN.

WIJD, rondom in de atmosfeer hangen droomerig loom de nevelsluiers. Hier ijl en gazig als teere textielproducten, dáár grijzig, dik als grauwe reuzenlappen. De zon glimlacht ons nog even toe, als een slap wezen. Ze duikt dan weg achter grauwe wolken, die vaalbleek en schuchter henen schuiven.

Zwartbonkig droeven ze, als 'n voorspel van somberte.

In haren schoot van onmetelijke ruimte bergen ze zeeën van regen; tot berstens zitten ze volgepropt met dreigende sneeuwbergen.

Deinend en wiegend, gedragen op striemende, kille herfstbries, tirvelen de laatste blâren naar omlaag.

Ze krinkelen, want hun levenssap droogde d'r oppervlak bleekgelig aan, en nu ligt het dorre nerven-raampje ter uitstervende aarde.

Het wacht nu op het aanvangend proces der stofwording.

In onze lanen, over onze boulevards in onze bosschen en tuinen verzamelen ze zich.

Ze hoopen zich op, of warrelen van tijd tot tijd koker-vormig den dollen-dans.

Twijgen-naakt staan de boomen. Ze suffen. Enkele, maar weinig gevederde bezoekers, zij alléén, die in deze doode natuur ons trouw blijven, klemmen de teentjes vast om 't knokkig dorre takske.

Bij het holle, huiverige windgeklag mengen ze hunne monotone melodieën.

Op zieltoegend gestengelte trillen onze laatste tuinbloemen.

Ze nijgen de kopjes, die zwaar van dauwig mist-gedroppelte hangen. Angstig keeren ze zich naar ons toe.

Ze smeeken om geplukt te worden, opdat ze niet, ergens ver weg in 'n donkeren hoek van den treurig verlaten tuin, zouden moeten sterven.

Sterven, en dan zoo héél alléén, verlaten, terwijl de meedoogenlooze ijs-adem haar ziel-loos lijfje mogelijk nog wreedaardig over den harden bodem sleurt.

Arme bloemen!

Haasten we ons, nog te genieten van de enkele, die door de vinnige herfst-kou nog niet werden ontkroond.

Plukken we haar toch, wijl ze 't immers vurig wenschen.

Vullen we onze vazen ermede voor de laatste maal, en sieren we onze huiskamer.

Och ja, lezer, ze vragen 't u! Ze smeeken erom! Het is haar laatste wensch.

Dankbaar zullen ze ervoor zijn!

En al mogen ze nu ook al niet meer gouden met haar brillant coloriet, noch geuren als bouquet van parfum, zooals ze ons dat alleen schenken in 't zonnige getij wanneer zij het heele ornament aan de Natuur verleen, nu moeten ze ons dubbel dierbaar zijn.

Wijl ze ons doen peinen over een laatste souvenir aan eene levensperiode, die helaas maar al te ras daar henen vlood.

Een kort bestaan, waarin de machtige zon van den Schepper de kracht erlangde, over den geheelen aardbodem hare voedende warmte te verspreiden.

Om te schenken: opgewektheid; verheugenis. — In één woord: leven. —

GERARD KREKELBERG.

Foto Aug. F. W. Vogt.

DE BURCHT ALDENGHOIR MET BIJGEBOUWEN (Z.O. NAAR N.W.).

DE BURCHT ALDENGHOIR BIJ HAELEN (L.)

DE historische bladen van het oude land der Hornes vermelden dezen adellijken burcht en zijne heeren reeds in het grijze verleden. Door zijne ligging aan den grooten heerweg van het land der Kempen en Tongeren naar het oude Romeinsche Blariacum, op Peutingers reiskaart reeds bekend, weet dit slot te vertellen van allerlei volkstammen en krijgsvonden, die op buit belust, het Horner graafschap doortrokken. Niet alleen om den bouwtrant van het kasteel, maar ook om zijne ligging in eene echt landelijke, men zou door de afwisseling van heuvelen, bosch en stroomend water mogen zeggen echt Limburgsche omgeving, door zijn trotsche lanen en tuin, molens en hoeven, trekt men onwillekeurig vergelijkingslijnen met enkele andere bekende kasteelen.

Men denkt aan de burchten te Well, Blijenbeek, Hoensbroeck en andere overblijfselen uit den feodalen tijd, toen de tegenwoordige provincie Limburg gesplitst was in een zoo aanzienlijk getal vorstendommen, baronieën en heerlijkheden, dat ze in vogelvlucht gezien een lappendeken kon voorstellen, terwijl sommige landen en landjes zoo klein van omvang en bewonertal waren, dat Monaco en Andorra er nog reuzen bij zouden zijn. Deze versnippering droeg er niet weinig toe bij, dat vele misdaden onvervolgd en ongestraft bleven. Van oudsher echter hadden sommige regeeringen zich verbonden, om eenparig tegen het kwaad op te treden. De heer toch sprak veelal recht over leven en dood, toch leefde hij van de opbrengst van zijn cijnsen, thijnsen, keurmeden, rookhoenders, capuijnen, en molengelden, als de eenige rechthebbende door de genade Gods. Dat behoorde bij de wereldorde en scheen een onvergankelijke wet.

Lang, eeuwen zelfs, woonden op Aldenghoir de Keverbergh's, een oud geslacht uit de van Mewen's gesproten, maar 't ging hier als op Well, te Bleijenbeek, te Hillenrade bij Roermond, te Hoensbroek, de dood kwam ook daar aan de ijzeren poort en riep, zooals de sage zegt, door drie harde korte slagen met den grooten, bronzen poortklopper, den burchtheer — te Ghoir den laatste van zijn stam — om hem te volgen voor de groote reis en de schitterende rij van ridders uit het „leeuwen"-geslacht te sluiten.

Reeds in de 13de eeuw was het slot in handen van de vooral in 't Zuiden van Limburg wijdvertakte familie van den Bongart. Deze verruilde haar bevestigd huis met Daniel van Ghoir, een ridder, die verder Noordwaarts op Neer aan tusschen wonder grillig loopende en draaiende beken een versterkte hoeve had liggen,

waarvan men de grondvesten thans nog in 't weiland bij de oude bestaande voorgebouwen vindt.

De hoofdbeek, die als een groote slang, hare wateren in honderden windingen langs den voet der heuvelen door bosch en weide naar de Maas zendt, heet de Neer, om de vele kolken, die men in de landstaal „nèren" noemt.

Zij doorloopt een schilderachtig dal, bezet met kreupelhout en geboomte, waartusschen de welige plantengroei op vochtigen bodem de fraaiste mengeling van bloem en plant in het mooie jaargelijde toovert. De kanten der beek zijn daar getooid met een bonte kleurenpracht van riet en lisbloemen en duizenden vogeltjes begroeten het door de boomen en 't gebladerte flikkerende zonlicht met orgelende tonen. Nachtegaal, merel, lijster, en vink wisselen hier hun ongedwongen lied met het geschater van ekster en den wachtroep van den fazant.

En met de oude hoeve, overspannen door een vlekkeloozen, blauwen lentehemel, of door wolkenrijke najaarsluchten, gezien in 't gouden licht der tintelende zon, kan hier het landschap het zoekende schildersoog zeker bekoren en hem dit tafereel als een aandenken aan 't eigenaardige land op 't doek doen brengen.

Maar de natuur mag ons de ooren niet doen sluiten voor de stemmen, die ons van het verleden van Aldenghoir verhalen. Daarom slaan wij weer een blik in de archieven, vroeger te Aldenghoir, thans in het Rijksarchief te Maastricht en lezen daaruit, dat Daniel van Ghoir, van wien wij spraken, „einen hof, lant, beemden ende broucken" bezat te Ophoven, in het land van Borne. Hij ruidde deze bezittingen, „mét alle pechten, cijnsen en keurmeden" tegen het kasteel Aldenghoir, dat met zijne oude bezitting onder Neer, één prachtig goed ging vormen — dat, 't geen opmerking verdient, tot vóór een jaar nog, dus zes eeuwen lang, tot één geheel vereenigd bleef.

De van Ghoir's waren gesproten uit een jongeren zoon van de regeerende Graven van Horn, waarom zij de drie kelen horens in 't schild voerden; zij waren door huwelijk aan vele hooge families uit den lande verbonden en bezaten ook Kaldenbroek, een slot in de lage streek bij het station Lottum, en van daar uit nog te zien.

De van Ghoir's maakten dezen nieuwen burcht sterk; torens werden gebouwd, grachten uitgediept, wallen aangelegd, valbruggen geslagen en de laten van het kasteel kregen spies en boog, de vrijen armbrust, kolder en kogel.

Zoo kwam 't slot later ook door het huwelijk van Dirck van Boet-

selaers, en Gertrudis van Goer in 1514 aan het oorspronkelijk Cleeflandsche geslacht van Boetselaar, later door ruiling aan de familie de Mauleon in 1629, die het (zie daarvoor de brochure: „de kasteelen Aldenghoor en Tassigny door J. W. des Tombe), met hare hoeven, huizen, molens, beemden, bosschen, huizen, heiden overdroeg aan de Keverberghs, een lid der familie, in het begin van onze beschrijving genoemd.

De Keverbergh's stamden uit een geslacht, dat verschillende verdienstelijke staatslieden en militairen voortbracht. In de laatste generaties speelden zij nog een groote rol in de Fransche overheersching, terwijl Baron de Keverberg jaren lang een actief Voorzitter der Limburgsche ridderschap was, toen deze nog bestond (1815—1849).

De burcht ligt iets lager dan de tegenwoordige groote weg Maaseyck—Venlo, aan den ouden heerweg; iets noordelijker liggen aan diezelfde baan het dorp Haelen met zijn bijzonder eigenaardigen kerktoren, in Gothischen stijl opgetrokken in baksteen met afwisselende lagen zandsteen, of zoogenaamde speklagen. Kort daarbij ligt de Pijpersberg, waar de aardmannetjes in oude tijden hun verblijf hadden. Zij hadden de gewoonte bij de boeren in den omtrek van de luie knechts en meiden potten en pannen te leenen en die blank geschuurd terug te brengen. Zij schenen verzet te zijn op schuren. Zij deden niet het minste kwaad, mits men hen liet begaan en men hen niet beloerde. Men gelooft, dat zij verdwenen zijn, omdat ze het klokkengelui niet konden verdragen.

Verderop ligt het dorpje Nunhem met vervallen klooster, Maria Schoot genaamd en een kapelletje op den heuveltop, van waar men staande bij de frissche, heldere bron een mooi gezicht heeft op het lager gelegen landschap, rijkelijk gestoffeerd met kloek geboomte, blinkende waterplassen en ruime korenvelden.

Onder Nunhem ligt een oude boerenhoeve, de hof „ter Beeten” genoemd, thans „Strikkerhof”, die aan de heeren van Horst bij Venlo toekwam. De laatste heer van (ter) Horst, baron van Fürstenberg was zoo gehecht aan zijne oude adellijke belastingvrijheid, dat hij onder het Fransche bestuur en onder het Nederlandsche bewind weigerde de belastingen te voldoen. Liet hij in Horst alles verwaarloozen en was hij daar ook zeer recalcitrant, hij weigerde van den Hof ter Beeten belasting te betalen, zoodat deze publiek geveild werd en aangekocht door Van Mulbracht te Roermond. Het werd een tijdlang bewoond door den Heer Peter Joseph Theodoor Beerenbroek, terwijl de Heer Oscar Beerenbroek, president der Rechtbank te Roermond, thans eigenaar is.

Voor het slot ligt de oude bannale watermolen, waar de onderhoorigen der heerlijkheid gedwongen waren hun graan te laten malen.

De molenaar werd door den vertegenwoordiger van den Heer, den scholtis, beëdigd, en zwoer, staande met den eenen voet binnen den molen, met den anderen buiten den molen, in de toegangsdeur dien eed. Ontduiking van den molendwang werd streng gestraft. De beëdigde molenaar had recht van onderzoek en beslagname in de huizen en waar de geldbuidel van den heer in proces kwam met de plichten der onderhoorigen, won de heer zeer zeker het pleit, daar hij zelf de eenige rechter was. En ging het betalen niet al te snel, dan liet de heer „peinden”, of in beslag nemen en zette zijn schuldenaar in den „stok”, die ook op Aldenghoor niet ontbrak. Het Hornerland had eigenaardige gebruiken en costuymen. Een pandverdracht van een stuk land, had na afkondiging plaats, doordat de vier daartoe geroepen schepenen, met den scholtis het land betraden en den schuldeischer „rijsch ende eerde” gaven. Een huis werd „gepeind” doordat de justitie „den rinck der deur en de heil (hang-

Foto Aug. F. W. Vogt.

DE BURCHT ALDENGHOIR (W. NAAR O.).

ijzer van den schoorsteen) aanraakten (blz. 240, Slangen, Limburg).

Tegenover den molen over de thans door vaste bogen vervangen valbrug en door de toegangspoort met een renaissance topgeveltje uit de XVIIde eeuw, waarin we de vroegere hamei of ijzere valdeur missen, komen wij op 't binnenhof; rondom liggen de schuren, waarin vroeger het tiendkoren geborgen werd en die nu ledig staan, de paardenstallen en de koetshuizen, tot voor weinig tijds nog hol en wijd gapende door de openstaande deuren, maar waar oudtijds de zware karossen stonden, waarin de oude freuleins en baronnen ter spelevaart reden, terwijl hun snuivend vierspan begeleid werd door gepruikte koetsiers en voorrijders, en deftig doende palfreniers, die op het achterbord het schokken en schommelen van den wagen plichtgetrouw medemaakten. Want hoe de reizigers het in de groote diligences, postwagens of zoogenaamde „malle poste” uithielden op die van gaten en kuilen wemelende zand- en aardwegen is onbegrijpelijk.

Recht vóór ons verheft zich het oudste gedeelte van het kasteel, een massieve groote toren, geheel met klimplanten begroeid, tot aan het leien dak toe, waarin honderden musschenfamilie's huizen. Het kasteel ligt met een vleugel tegen en om den toren, heeft een hoog leien dak en vier kleine vierkante torentjes en wordt met de bijgebouwen geheel door grachten omsloten.

(Slot volgt).

A. F. VAN BEURDEN.

Foto Aug. F. W. Vogt. DE BURCHT ALDENGHOIR. POORTGEBOUW MET BRUG.

Foto Aug. F. W. Vogt.

DE BURCHT ALLENGHOIR MET ANGELGRACHT (W. NAAR O.).

OVER SPINNEN.

LES goûts différent. Ach, en niet alleen de smaak. Onder al 't andere wat ook verschilt bij alle anderen is óók de gewoonte. De gewoonte, of een gewoonte wil, dat wij, als we iemand heel erg op prijs stellen, hem noodigen de kunst van onze keukenmeid of als we héel erg „huppe” zijn, van onzen Maitre Cuisinier te komen beoordeelen. En natuurlijk trachten we een goeden indruk te maken en laten onzen kok of kokkin vrij spel, met het gevolg dat dat lieve mensch 'r beste beentje voorzet en er op los kookt. Door de jaren en door telkens her en der inviteeren, waarbij de eerezucht van 'n kookmonster telkens die van een ander wilde overtreffen, hebben de menu's zich meer en meer uitgebreid, zoodat iemand die nu 'n heelen winter achtereen door zijn respectievelijke vrienden gehuldigd wordt en dan aan al die vriendjes weer tegen-huldebetoon aanbiedt, 'r met niet minder, o, zeker niet minder dan 'n gastritis afkomt.

In Japan, bij de hyperaesthetische Nipponnetjes gaat dat alles héel anders. Wil een vriend den ander zijn gunst betoonen, dan blijven maag en spijsverteringsorganen daar bescheidenlijk buiten. Veel practischer is het vriendschapsbetoon. Een echte Japanner is overtuigd dat er geen grooter genot bestaat, dan de maan te bewonderen in 'n bloemenfeerie.

In bijna iederen Japanschen tuin is dan ook op de mooiste plek een paviljoen gebouwd dat 't vrije zicht laat op de mooiste en meest bebloemde plekjes.

De bloemen in Japan zijn om hare schitterende kleuren in fabelachtige verscheidenheid een van de bijzonderheden van 't land.

Enkele zijn ons overgebracht en ze hebben een vreemde attractie, die bloemen van exotische vorm en kleur. Ze brengen in zich mee al 't onbekende, al 't raadselachtige van dat volk waarvan we al zooveel en nog zoo weinig weten. Ze zijn als de Mousmé, de wondere, met al de impudique pudeur van hun grillig ziertje.

Over zoo'n stillen bloementuin, waar de dwergappeltjes met hun gewrongen armpjes opschreien tegen de zwierige waaierende chrysanten, waar de bloesem van den grooten appelboom als roze watjes aan hun gladden tak droomen, een zilverwitte maanbleeke straal, al dat kleurgedaver onder 't koude licht. Er is een bijna pervers contrast tusschen de helle kleuren en de liefdelooze, koele, starre maanbelichting.

En nog iets is er wat 't toovereffect verhoogt — en dat zijn de spinnewebben.

Wij kennen ze wel, de fijne draadjes, die de Franschen, nu eenmaal poëtisch aangelegd, „les fils de la vierge” genoemd hebben en waaruit de mooie legende ontstaan is, dat 't draden zijn van Maria's kleed, die ze achtergelaten heeft op haar nachtelijken ommegang door veld en bosch.

De eerste frissche herfst dagen, als in de lucht is de doorringende geur van rijp ooft en koren — als de stilte buiten telkens even ontroert door 't vallen van een goudgeel blad, is 't tusschen de boomen als een witte versiering van de zilverende ragjes.

't Is 'n ontroerend teer iets, de herstdraden. En zonder te weten waarom, blijven we er even naar staan zien. Is het omdat

het 't sterven van den zomer is of is het omdat die kleine draadjes zijn het overblijfsel van een spinnetjes een-dags liefde? Wie zal 't zeggen? Zeker is het, dat menig coquet vrouwtje wel eens gedacht moet hebben, als ze zoo'n lichtend draadje bekeek, „hè, dáár een japon van”. Wat zoo'n vrouwtje zeker niet weet, is, dat in de 18e eeuw een idealistisch geleerde, Mr. Lebon, in zijn vereering voor de vrouw zoo ver ging, dat hij haar zoo'n kleed toebedacht had. Hij heeft het echter nooit verder gebracht dan een paar zijden kousen van spinrag. Of zijn schoone hem tot belooning veroorloofd heeft te zien of ze goed pasten, meldt de sage niet. Laten we 't hopen. Voor zooveel liefde en geduld was geen mindere erkentelijkheid voldoende. De man had namelijk een onnoemelijk aantal groote cocons waarin sommige spinnen haar eieren leggen, met 'n Jobsgeduld afgewonden. In onzen tijd van vindingrijkheid zou 't wel eens kunnen dat „le jeu qui alors ne valait pas la chandelle” een serieuze industrie werd.... 't Zou jammer zijn, tot hiertoe hebben ze zoo heerlijk vrij geleefd, met hun kleine gewoontjes en gebruikjes. Hoe vaak hebben we in 'n herfsthaag, tusschen de vinnige takjes van een meidoorn, hun wonderbare architectuur bekeken. Kijk

ze gerust aan de fijne „rosaces”. 't Zijn handige architectjes.

Een polygoon in 'n cirkel? 't Beteekent niets voor hen, en de stralen die van 't middelpunt gaan naar de cirkellijn, meet de ruimte maar. En wat ze beter kennen dan menig bouwkundige, is hun bouw „practisch” aanpassen aan de omgeving.

Een makkelijk leven heeft een spin niet. In haar leven is een terribel dilemma, altijd weerkerend.

Om vliegjes te vangen heeft ze een net nodig. Om een net te kunnen maken moet ze goed en versterkend voedsel hebben — allereerst dat, wat ze haalt uit vliegen en vliegjes. Dus zonder net geen vliegen — en zonder vliegen géén net. En de arme spin leeft in een voortdurenden angst voor den dag van morgen. Eens dat ze een net heeft is het nog niet gedaan. Tegen wind en zware regens is zoo'n luchtpaleis wel bestand, maar er zijn andere plagen, en daartegen is de spin niet opgewassen! 'n Brutale hand, die ruw een net vernielt of 'n argeloos muschje dat er dwars doorvliegt. Bij 't laatste ongeval moet de spin nog haastje-repje maken dat ze uit de voeten komt, anders gaat ze eraan. Maar nu, in September hebben de spinnen „feestmaand”. In overvloed zijn er nu, groene vliegjes, blauwtjes en gewone — en 't gebeurt nu vaak, dan zoo'n kleine wildzang tegen 't net aanvliegt. Dan raken de kleine pootjes verward in 't handig gebouwde doolhof — en vrouw spin, door 't schudden van haar net gewaarschuwd, komt gauw haar prooi uitzuigen. September is de feestmaand. Ik heb in één net tot 22 vliegjes geteld. Wat vreemd is, is dat de kleine, nijvere architectjes alle vrouwtjes zijn. De heeren spinnen houden hun stand op en paradeeren, slerteren óf — vechten, de vrouwtjes werken en zorgen voor den kost.

Hoe verder de herfst vordert, hoe meer spinnewebben ze weven aan de roestig-kale takken. En niet weinig dragen ze bij tot de stille melancholie van den stervenden zomer.

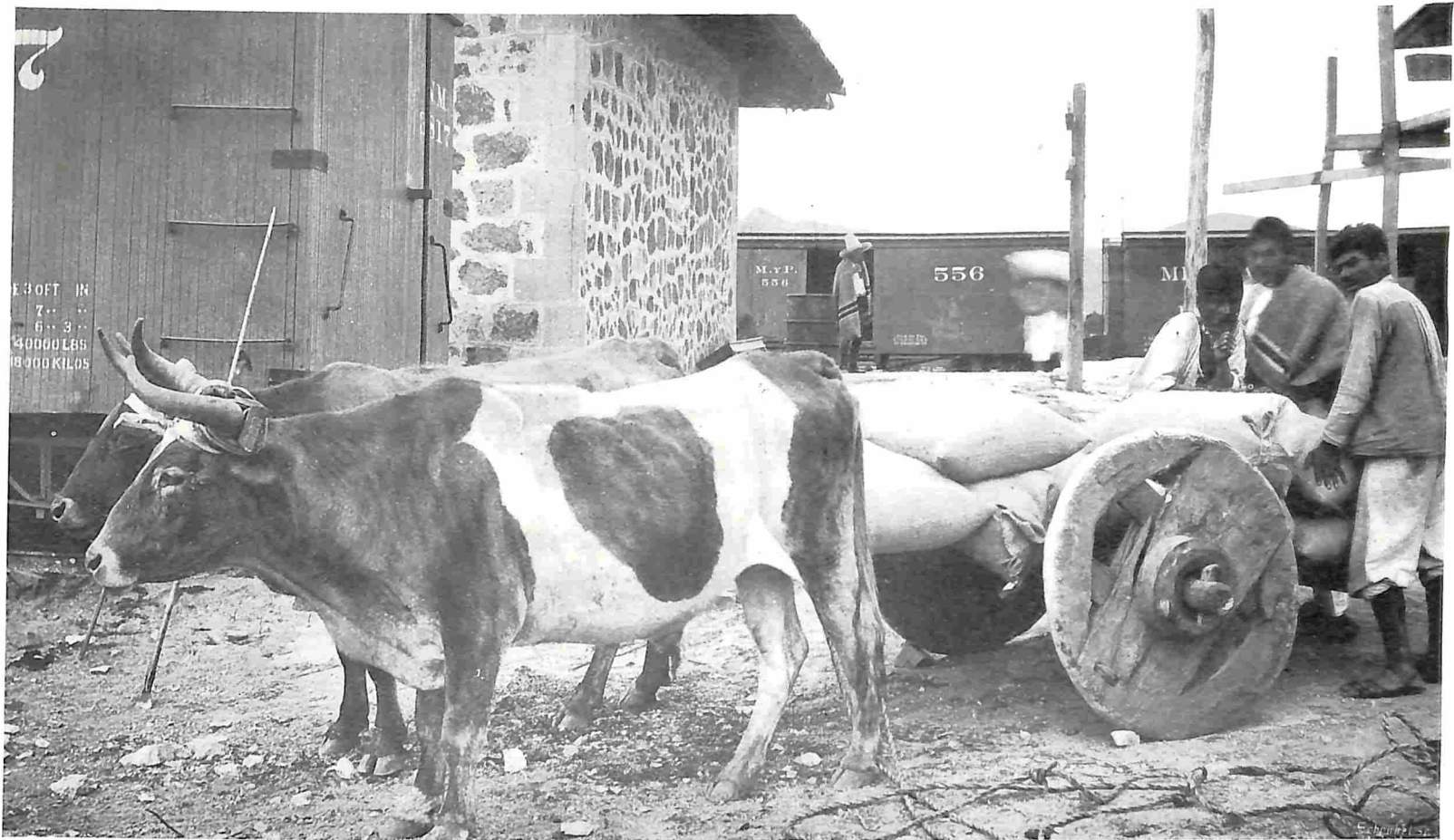
Heeft een Europeaan er in de 18^e eeuw over *gedacht* de spinnen voor de industrie productief te maken, — een 20^e eeuwsch Japanner heeft 't uitgevoerd en 't is nu in een van de wonder-tuinen van Japan, dat de nijvere spinstertjes nieuwe stoffen zullen weven — en wie weet hoe gauw we zullen bewonderen „eene robe des fils de la Vierge”. Arme spinnen! Dan is de pret er voor jelui af!

LUCY D' AUDRETSCH.

IRIS.

Schel zinkt op 't nevelgrauw der donkre boomen
De ronde poortboog, opgebouwd uit kleur,
Wijd-open en geruischloos als een deur,
Die 't pad ontsluit naar 't verre land der droomen.
Gedachten gaan er langs, denkbeelden stroomen
Den wijden kleurboog door: of keur bij keur
Van jonge vogels tot den zoeten geur
Van zwier-bloemen uit het noorden komen,
De kleurlijn-pijler is gevormd uit oogen,
Wier zacht smaragden schijn niet kan bedriegen
En koestert liefdriek al wat aangevlogen
De zwakke vleugels in dien schijn komt wiegen....
't Is of de pracht, de stofgoudpracht der bogen,
Zich aan de vogelveeren geeft bij 't vliegen.

J. WINKLER PRINS.

GRAAN LADEN IN MEXICO.

MEXICANEN.

MEXICANEN. Of eigenlijk ware toch ook dit hoofdstuk even goed met „Peons” te betitelen geweest, had ik al wel terstond kunnen duiden op een in hoofdzaak hier beschrijven van het type der overwonnen geduldig-lijdende „nativos”.

Inmers in tegenstelling met de Spaansch-sprekende landen bezuiden den equator, de groep van republieken met sterk geprononceerd Latijnsche bevolking, is Mexico Indiaansch, is tachtig procent van zijn ruim dertien en een half milioen inwoners van donker inlandsch bloed.

Een betrekkelijk klein gedeelte dan van onvermengd Castiliaanschen oorsprong naast dat van den kleurling, vormt de overige twintig procent, de klassen van ambtenaren, van bercepsmensen, van landeigenaars, van mijnbezitters.

Meer of min zuiver stamt de „peon”, — zooals het bruine zwart-harige ras van Mexicanen algemeen genoemd wordt —, van het groote roemruchte volk der Azteken, van de machtige heldenschaaren, welke Cortez en z'n bende „conquistadores” er op hunne veroveringstochten ontmoetten. Al valt van deze afkomst reeds lang niets meer te bemerken, al vinden wij in de „nativos” van thans nog slechts de overwonnenen; — een ras even verschillend van dat der voorvaderen, als bijvoorbeeld de moderne Egyptenaren afwijken van hen, die eens in Luxor en Karnac hunne verheven paleizen en mystieke tempels wisten te bouwen.

Hetzelfde bloed nog der Aztek-stammen; — getemd echter onder jaren van tyrannie en bittere verzuizing!

Niet meer de vrijheidlievende „Indio” daar op zijn bergvlakten en zonnige kusten, geen eigen beschaving meer zooals er daar in de wildernis werkelijk toch in zekeren zin wel was, niet meer dat hevig bestaan van een ras van koene overwinnaars, van stedenstichters en tempelbouwers; — thans de „peon”, de geknechte, onwetende, bijgeloovige „peon”, levende wel onder betere wetten, in vrediger doen, in menschaardiger bestaan, — toch, te lang reeds, kwijnend in dreeve melancholie.

* * *

Wel duidt nu het woord niet op slavernij, dient men de „peones” of „peons” eigenlijk als vrije daglooners in het veld en in de mijnen te beschouwen, anders dan de Afrikaansche neger, die absoluut lijfeigene was, maar, . . . te vaak nog kan dit in Mexico worden vergeten.

Nóg hier en daar, zult ge er „haciendas”, uitgestrekte landgoederen, treffen, waarop zooals in oude Spaansche dagen, de eigenaars als oppermachtigen heerschen, waar slechts eigen belang wordt voorgestaan ten koste van duizenden stil lijdende „nativos”.

Hetgeen ook David A. Wells in z'n kernachtige „Study of Mexico” aanhaalt, waar hij, sprekende over de grootgrondbezitters en de „peons”, zegt: „The owners of these large Mexican estates, who are generally men of wealth and education, rarely live upon them, but make their homes in the city of Mexico or

in Europe, and intrust the management of their property to a superintendent who, like the owner, considers himself as a gentleman, and whose chief business is to keep the peons in debt, or, what is the same thing, in slavery”.

Parijs was altijd, en is veelal nu nog, het Mecca dier „haciendados”. Daar te genieten van alles wat de schitterende „ville lumière” aan verstrooiing bood, ging bij hen maar al te vaak boven het wel der „haciendas” en hare donkere bevolking.

Waar dan ook een nieuw Mexico aan 't worden is, er regeneratie der „peons” plaats grijpt, er ontwikkeling der nationale industrie valt aan te wijzen, hebben wij, naast de buitenlanders, dit aan 'n opkomende middelklasse en zeker niet aan die der machtige grondbezitters, toe te schrijven.

Want, — wordt door sommige schrijvers nog wel het bestaan van een middelklasse in Mexico ontkend, mij hebben nauwlettend waarnemen en vorschende zekere overtuiging gegeven, dat

PEON-MEISJES.

EEN MEXICAANSCHÉ.

„Mexico por los Mexicanos! . . .”

Zeventig duizend vreemdelingen vinden op het oogenblik in Mexico hun bestaan. En werkelijk is er voor duizenden meer nog arbeid te over te vinden.

Amerikanen, Canadeezen, Spanjaarden, Duitschers, Engelschen, Franschen, Belgen, Zwitsers (en ook 'n vijf en dertig Hollanders) hebben er, — natuurlijk gouvernementsambten en legerposten uitgesloten —, vrijwel alle maar eenigszins verantwoordelijke betrekkingen in handen.

Bankdirecteuren en treinconducteurs, fabriekssuperintendenten

zulk een klasse niet alleen hier en daar reeds bestaat, doch zich zeer snel belooft uit te breiden, dat, dank zij het goede onderwijs, waarvoor President Porfirio Diaz in zijn republiek zorg draagt, reeds menig „peon” zich een nobeler bestaan mocht scheppen. Was er vóór dertig jaar nauwelijks een „nativo” in dat groote land aan te wijzen, die lezen of schrijven kon, thans al is 't aan het veranderen, neemt gestadig en zeker het procent analphabeten onder hen af.

„The cry of India for the Indians and China for the Chinese has its counterpart at our own door in Mexico for the Mexicans, with ourselves playing the part of the designing invader, who is despoiling them of their birthright”, schreef niet lang geleden reeds m'n collega Frederick Palmer van de Chicago Tribune. Nu, — als eenigszins flink overdreven mag vooreerst nog zulk een beweren wel worden beschouwd. Waarlijk, zóó staan de „peons” er niet voor, dat zij zich de luxe van een diergelijke leus in de eerste tientallen van jaren zouden kunnen permitteeren.

Ook al denkt wel eens 'n enkele Mexicaan zich reeds zoo sterk en hoort ge af en [toe dan wel z'n hol geschetter over :

ten en klerken in wisselkantoren, mijningenieurs en machinisten, aannemers en fabrieksbazen, electro-technici en boekhouders, secretarissen en correspondenten, administrateurs van landbouwmaatschappijen en opzichters in 't veld, scheikundigen op suikerondernemingen en bewakers van spoorlijnen, — het zijn allen buitenlanders, allen „gringos”, zooals de Mexicaan hen noemt.

Voor zeventig millioen dollars aan staal, machinerieën, meubels, katoen e.a. wordt er alleen door de Yankees reeds per jaar in Mexico ingevoerd, de Duitschers bezitten er de banken en de groote ijzerwinkels, de Franschen hebben er de fijn-linnenzaken, de Engelschen zijn er de aannemers, de Spanjaarden, — eens de „conquistadores” met het zwaard en het kruis —, leveren Mexico zijn kruidenierswaren, en de Hollanders werken er met het meeste succes als ingenieurs, en, dank zij hun degelijke talenten, vervullen er veelbelovende betrekkingen in den groot-handel.

En waarom dit alles nu zoo is?

Waarom daar in de groote republiek bijna elke positie van eenig belang, van eenig vertrouwen, in „gringo”-handen berust, waarom er in een land, dat zoo goed als alles wat zijn volk behoeft, binnen eigen grenzen zou kunnen maken, en cultiveeren, het van alle kleederen zou kunnen voorzien, het alle voedsel zou kunnen geven, hun huizen zou kunnen bouwen, nog zooveel, — of laat ik vrij zeggen bijna alles —, uit het buitenland moet worden betrokken? Zeker; — de Mexicaan verbouwt zijn eigen tabak, de „yell” der Azteken, maakt zijn eigen „cigarrillos”, waarvan hij er per jaar vier biljoen in zalig nietsdoen verrookt; brengt jaarlijks 'n honderd twintig duizend balen katoen op de markt (na de United States kon Mexico het voornaamste katoenland ter wereld zijn!); heeft, dank zij goedkoop arbeid en beschermende rechten, zijn eigen katoenspinnerijen; maakt eigen „zerapes” en dekens, zadels, tuigen, sandalen, en snuisterijen uit kunstig leersnijwerk; brouwt zijn eigen „pulque” en „tequila” en „mescal”; verkrijgt uit eigen riet z'n bruine strooperige suiker; is een waar artist in het maken van zijn aardewerk. Doch, wat is het vergeleken met wat zou kunnen, met de groote mogelijkheid, zooals die in de „Republica Mexicana” toch waarlijk bestaat.

Immers steenkool, — ofschoon dan nog niet noemenswaard geëxploiteerd —, komt er in vele plaatsen voor; petroleum wordt er vermoedelijk overal aangetroffen; van waterkracht kan ruimschoots gebruik worden gemaakt; bosschen van het beste hout bedekken er uitgestrekte plateau's; de minerale rijkdom is er ongekend; van de vruchtbaarste grondsoorten komen er voor; het klimaat is op vele plaatsen ideaal en over het algemeen geschikt voor haast elke cultuur.

Waarom dan in alles de „extranjero”?

Omdat er bij al wat Mexicaan is, — de enkele goeden hier niet te na gesproken —, tot op heden nog die zekere onverschilligheid, gemengd toch met 'n ruime mate van zwaarmoedigheid, bestaat, welke het gevolg is van eeuwenlange Spaansche onderdrukking.

„As a rule,” zegt Consul-Generaal Strother (Porte Crayon), „none of the working classes of Mexico have any idea of present economy or of providing for the future. The lives of most of them seem to be occupied in obtaining food and amusement for the passing hour, without either hope or desire for a better future.”

Nu, iets hiervan heeft ook wel de minder onontwikkelde „Mexicano” nog. Weinig ambitie, weinig hoop op slagen, soms; een immer uitstellen tot den dag van morgen, — het „mañana por la mañana”, 't welk hem bijna tot motto is geworden —; een niet altijd ongerepte betrouwbaarheid; ongewenschte hartstochten vaak houden hem ongeschikt nog voor allen arbeid, welke nu aan den „gringo” wordt toevertrouwd.

Echter nog eens! — ik heb er gelukkig ook wel uitzonderingen ontmoet, flinke energieke kerels van het Porfirio-Diaz-type er aan het werk gezien. Houden wij dus moed voor de toekomst en verbeteren wij met zachtheid en uiterst geduld wat eens door ruwheid en gewetenlooze schurkerij van Europeesche veroveringshorden er in hen werd verknoeid en beledigd.

Met zeer weinig al is de „peon” tevreden. Een lage hut van in-de-zon-gebakken leemblokken, — „adobe” —; een grof rieten mat om op te slapen; wat primitieve stenen huishoudvoorwerpen, — ruw aarden potjes en kannetjes, zooals er de meesten van hen zelf maken —; een enkel stel kleeren, (dat wil dan zeggen een hemd en een katoenen broek), waarover hij dan als 't kil wordt de onafscheidelijke „zerape”, de bont gestreepte omslagdeken, slaat; een paar simpele sandalen en een wijdgerande stroochoed; — ziet! dat is hem al een ware rijkdom, een schat om jaren over te droomen.

Hoevelen zijn er immers niet, die uit dit alles slechts de kleurige deken en de „sombrero” hun eigen mogen rekenen!

Een jak, een rok, — soms wel 'n „zerape” als zoodanig omgeknoopt —, een blauwe of zwarte „rebozo”, 'de dunne hoofddoek, en ik heb ook van de groote meerderheid der „peon”-vrouwen en -meisjes 't hare bezitting aan aardsche

EEN MEXICAANSCHÉ FAMILIE UIT HET ZUIDEN.

goederen geschetst. Zoolang er dan verder maar wat maïs is, waaruit hij z'n „tortillas” — voedzame en waarlijk niet geheel onsmakelijke koeken, — bakken kan, er wat zwarte boonen overschieten om fijngewreven tot „frijoles” te worden bekokereld, behoeft ook de „peon” niet hongerig te gaan.

Waar, — zoo redeneert hij, — valt er dan voor hem anders nog op te hopen? Wat voor reden zou er bestaan meer te verdienen, tenzij het kon zijn voor een extra beker „pulque” of een pakje geliefkoosde „cigarrillos”?

Slechts als het hoogst noodzakelijk is, en dan nog geen heiligendag of nationale feestdag of eenige vacantiedag van eigen vinding er mede is gemoeid, zal daarom een „peon” aan 't werk te krijgen zijn.

Al bereist ge ver van de spoorlijn gelegen landgoederen, — „haciendas” nog van het oude, laat ik maar zeggen slavensysteem zelfs, dan nog zult ge er de klacht hooren over die zwartharige donkere „picaros”, die maar luieren, wanneer 't hun in den kop komt allen arbeid er bij laten liggen, zoolang er nog maïs en boonen voor hen te eten zijn.

En hebben sommige mijnen nu wel geprobeerd geregeld werk aan te moedigen door extra loon uit te keeren aan elken arbeider, welke iederen werkdag der maand op het ochtend-appèl zou zijn, de resultaten blijken tot heden weinig bevredigend.

Teekenend is dan ook wat de reeds genoemde Frederick Palmer in een zijner brieven aan de Chicago Tribune schrijft, waar hij over een onderhoud met 'n aanlegger van spoorwegen in Mexico sprekend, het volgende zegt:

„If you want a gang of men, you do not go after them yourself,” a railroad contractor told me. „You speak to the commandante. He sends out a certain type of political ruffian hanger-on, who knows the peons and can bring them to work where you would fail. Then you pay them so much for every tie laid and so much for every cubic yard of excavation. Some days you may have 500 men and some only a hundred. One Italian at home will do as much as four peons.”

Zal ook dit veranderen wanneer overal de school is doorgedrongen?

Een wel eigenaardigen indruk, — *k herinner mij, het was juist even over de Rio Grande, de Noordelijke grens —, maakte op mij het wapenvertoon, dat ik bij het eerste oponthoud van onze trein naar Monterey te zien kreeg. Nauwelijks toch had de Yankee conducteur z'n „Camaron!... seven minutes!... Camaron!...” daar door de lange wagens gegalmd, was de locomotief puffend en steunend voor het kleine station van Camaron tot staan gekomen, met het idee er ons 'n zeven minuten poozens te gunnen, of op alle wagons zag ik plots aan beide deuren de witte uniform der politie, zat er 'n enkele zelfs reeds binnen bij onze bagage.

De geweldige revolver dreigend voor op de jas, leeren karwats aan den gordel, waren me daar die lenige bruine kerels in een wip overal op post gaan staan, gebeurde er schijnbaar niets, of die donkere loeroogen hadden er al het hunne van.

'n Arrestatie in het groot?

O neen!, — een veiligheidsmaatregel slechts zooals er, naar ik later uitvond, op alle treinen in Mexico toegepast wordt, een bescherming van het rollend materiaal en van de bagage der reizigers aan elk station waar, hetzij voor water-innemen, hetzij voor 't gebruiken van een maaltijd, maar even langer dan gewoonlijk moet worden gestopt.

Niet dat men in de republiek meer voor roovers behoeft te vreezen, angstig op den uitkijk naar „bandidos” te zijn — dat alles behoort, dank zij den even strengen als nobelen Porfirio Diaz, thans gelukkig tot het verleden. Maar juist de kleinere diefstallen, gapperijen en dergelijke kwamen op en langs de spoorlijnen nog ongewenscht veelvuldig voor, fluweelen rijtuigkussens verdwenen bij tallen, koperen stangen werden afgeschroefd, handtassen en photographie-toestellen verhuisden geheimzinnig uit het bagagenet, kortom, de „peon” voerde er katekwaad uit en dit diende gestopt.

Daarom dus thans overal dat wapenvertoon, het in bedwang houden van die wel vaak te sterke zucht naar stelen onder de „pedones” van Mexico. „Geboren dieven en musici”, werden ze mij herhaaldelijk genoemd. Kijk! — toen wilde ik eerst nog wel eens, wat die eerste betiteling betref, aan overdrijving denken, aan 'n ongemotiveerd zwartmaken door den „gringo”. Tot ik persoonlijk ondervond hoe hier het „bleekgezicht” 't maar al te zeer bij 't rechte eind had.

Anders, — bepaald kwaad zijn, enkele stammen hier en daar uit te zonderen, die „peons” toch niet.

Ook deugden heb ik in hen leeren bewonderen.

En dan herinner ik mij bijvoorbeeld hoe ge daar in Mexico den ouderdom ziet gerespecteerd, hoe ik op 'n zonnigen ochtend een oud vrouwtje zag voortstompelen door de hellende hoofdstraat

van pittoresk Guanajuato. Och!, — een heel arm Indiaan-menschje was ze maar, blootsvoets, in lompen, grijs onder 't stof. Leunend op haar stokje ging ze voetje voor voetje 't ruwe klinckerp pad omhoog, om daar rechtsaf een zijwegje in te slaan. Juist op dien hoek echter komt een jonge „peon” haar tegen. Afging oogenblikkelijk z'n groote punthoed, en, buigend alsof hij een koningin begroette, voegde hij haar eertiedig zijn: „A los pies de usted, señora” 1) toe.

Even hield het oudje stil.

Toen, deftig langzaam knikte een paar maal het grijze hoofd op en neer, hoorde ik haar statig antwoorden: „Bese usted los manos, señor.”... 2).

Zoo zult ge overal in Mexico het kunnen bijwonen hoe jongeren hun spel staken om even een voorbijgaand oud moedertje de hand of 'n slijp van de „rebozo” te kussen, hoe grijsaards worden beschermd en geëerd en voortgeholpen. En de kinderen, — zag ik ooit een volk zachter en vriendelijker voor kleinen dan het Mexicaansche? Hoorde ik er, tot in de armste hut, ze ooit schelden of bekijven of ruw afsnauwen, zooals dat in andere landen immers de achterbuurten wel teekent?

Daar ligt waarlijk iets zeer poëtisch in een „peon”-natuur.

Voelt ge hen dan vaak den vreemdeling wantrouwen, leest ge in veler trekken droeve onverschilligheid, verloren energie, och! — dat het U niet verwondere, na al wat zij uit blanke handen aan beschaving moesten lijden.

Toch zal nooit de Mexicaan in hoffelijkheid tegenover U te kort schieten. En ook onderling verliezen zelfs de armste „nativos” zelden hunne wellevendheid, zullen zij steeds „señor” en „señora” zijn, elkander met gestes als van een Spaansch edelman „cigarrillos” offereeren, elkander gracieuselijk plaats in den trein, of in een bolderend ezeltrammetje.

MEXICAAN UIT DEN GEGOEDEN STANDE.

DE WATERMAN.

Zoo was het op een heeten middag, dat ik, wandelende buiten Guanajuato, weer eens met een „peon"-gezin in gesprek kwam. Voor een kleine adobehut, welke bijkans verscholen daar lag onder wild gigante cactusstruiken en bloeiende oleanders, had ik een donkere familie in zalig nietsdoen getroffen, en, pittoresk als het geheel mij toescheen, was ik iets langer dan gewoonlijk er blijven staan en zoo onwillekeurig met hen aan de praat geraakt. Van de meest onontwikkelde menschen waren ze maar, die vrouw en die man, levende van wat er met ezeldrijven te verdienen viel. En de conversatie liep dan ook slechts over kleinigheidjes, welke ik daar aan hun weg zoo had opgemerkt, over de donkere bergen rondom, over 't klimaat, over 't gebruik van eenig primitief steenen huishoudgerei, hetwelk in zeldzaam artistieke verwarring voor en naast het grijze hutje verspreid lag. Toen een vraag van mij over 'n groen-roode vrucht, — ik kende de „pitaya" nog maar van hooren zeggen —, welke ik daar overal op die reuzencactus n, in den vorm van een vijg, aan vleezig prikkelblad zag groeien, de „señora" onverwacht vlug uit hare gemakkelijke siësta-houding deed opkomen.

— „Pero, Juan! 3) . . .", en in een stroom van zacht rollende exclamaties moest nu hare wederhelft het ontgelden. Waarom hij er den „caballero" niet reeds terstond had aangeboden, ze waren immers nu rijp en zoet en zouden den vreemdeling zoo verkoelen in dit warme land, vlug dan! en de moeisten, die hij plukken kon. Een oogenblik later stond Juan met een handvol heerlijk roode „pitayas" voor mij.

— „Tengo verguenza, señor 4) . . .!", sprak hij en zijn stem had iets werkelijk bedroefds.

Kom, — zoo moest hij het nu niet opvatten, vond ik, een siësta was immers om te rusten!

— „Muchisimas gracias, señor 5) . . .!". Mocht hij den „caballero" dan een vrucht openmaken?

Met vlug bewegen van lenige bruine vingers had-ie in een ommezien zoo'n groote cactusvijg voor mij klaargepeld, allersmakelijkst de schil van het geel sappige vruchtvlies teruggeslagen, zonder dit eetbare gedeelte echter maar even te hebben aangeraakt.

Toen, met een lichte gratievolle buiging en 'n „si usted gusta, señor!" 6) werd mij de „pitaya" overgereikt, begon-ie reeds terstond weer aan een nieuwe te schillen.

De „señora" had gelijk gehad, ze waren inderdaad verkoelend die cactusvruchten, ijskil, en zoet als honing.

— „Me permite usted, caballero? . . .", 7) enkele mooie „pitaya's" nog voor onder de wandeling zouden den vreemdeling zeker niet onwelkom zijn, ze waren alle goed rijp en kwaad behoefde ik van deze vruchten niet te vreezen, „ah no, señor!" geen dank, het was maar weinig, heel weinig wat de „señora" en hij voor mij hadden kunnen doen.

Weinig misschien, maar m'n wandeling van dien dag was er wel zoo schoon door geworden. Een heerlijke herinnering aan simpele „peon"-goedheid daar in de bergen rondom Guanajuato.

* * *
Natuurlijk, dat ge ook in Mexico verschillen tusschen land en stad vinden zult. Hoe zou het anders kunnen!

JONGEN.

Echter, — zóó uiteenlopend als in de meeste landen stedeling en buitenman zijn, treft ge de „peons" er niet. Sommigen mogen zich in de „ciudad" dan al eens wat luxe permitteeren, naar stierengevechten en plaza-concerten gaan; zij mogen wat minder beduusd zich voelen tegenover die talrijke inventies van een geciviliseerd

menschdom; zij mogen er wat minder bijgeloovig, wat minder naief zijn; er zich, — wellicht —, wat meer mensch, wat meer burger voelen; inderdaad verschillen zij van de landbewoners toch nog betrekkelijk weinig. Hetzelfde zullen zij nog zich blijven kleeden, — kleurig gestreepte „zerape", puntige wijdgerande „sombbrero", simpele leeren sandalen —; maïskoeken en fijn-gewreven bruine boonen vormen voor de meerderheid nog de hoofdzakelijke en soms wel nog eenige voeding; met het ruw aardden huishoudgerei zijn ze voor hun doen nog tevreden; en, zij 't dan in de heete middagzon of op koel donker schaduwplekje, — waarlijk zij zullen er nog geen „cigarrillo" minder verrooken, er geen seconde minder verdroomen, in lekker gemakkelijk leunen tegen kerkmuur, in heerlijk gedommel onder het zachtritlend groen van een droomerig stadspark.

THEO DE VEER.

1) Aan uwe voeten, señora. 2) Mijne handen voor uwe kussen, señor! 3) Maar, Juan! 4) Ik voel schaamte, señor. 5) Ik dank u, señor! 6) Als 't u blijft! 7) Veroorloof mij, caballero?

HYACINTEN.

II. DE GESCHIEDENIS.

DUIZENDEN en duizenden in den lande genieten tegenwoordig omstreeks Paschen van de bollenvelden. In auto's en rijtuigen, per rijwiel en te voet wordt de streek tusschen Haarlem en Leiden bezocht en zelfs de „trekschuit op wielen", die zich Noord-Zuid-Hollandsche Stoomtram noemt, vervoert in dien tijd nog honderden passagiers. De vraag, of het op „bollenzondag" mooi weer zal zijn, is voor die streek dan ook werkelijk niet van belang ontbloeit.

Al die bezoekers komen om te genieten van de kleurrijke hyacintenvelden, die ongetwijfeld in de wereld hun weerga niet vinden.

Steeds meer en meer breidt de kultuur van bolgewassen zich uit, ieder jaar worden er nieuwe gronden voor ontgonnen, en waren het eertijds uitsluitend de omstreken van Haarlem, waar zij in het groot gedreven werd, thans vindt men in de geheele buurt tusschen Haarlem en Leiden de hyacintenvelden, terwijl de Tulpen nog veel zuidelijker en noordelijker worden gekweekt.

Zij nu die meenen, dat men in een streek, waar deze kultuur een zoodanige uitbreiding heeft verkregen, ook wel goed op de hoogte zal zijn van de geschiedenis dezer plant, vergissen zich deerlijk. Noch omtrent het juiste vaderland van de Hyacint, noch omtrent het voorkomen van de oorspronkelijke soort of het eerste jaar van invoer is men voldoende ingelicht, en niet veel kultuurplanten zijn er, waar men zoo weinig van weet als juist van de Hyacint. De reden hiervan is wel daarin te zoeken, dat het kweken van deze plant tot in de grijze oudheid teruggaat, zoodat men slechts bij benadering kan nagaan, waar zij oorspronkelijk vandaan kwam.

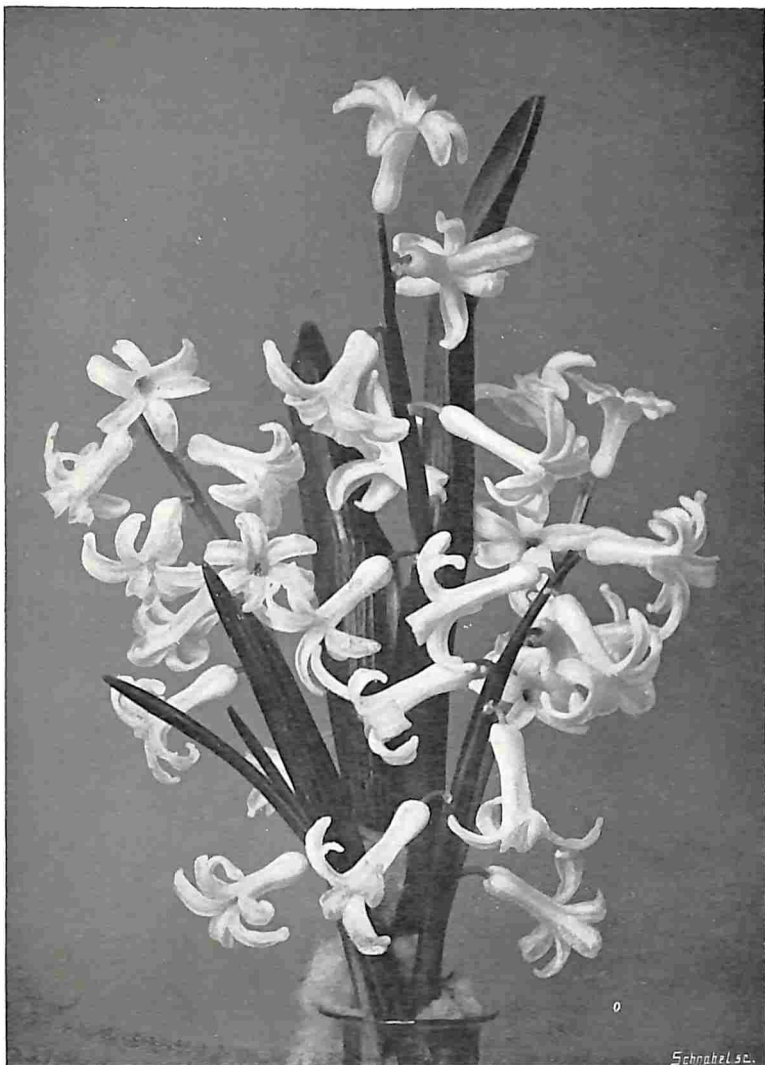
Het eerst vindt men de Hyacint vermeld in het 4e hoofdstuk van het 10e boek der *Metamorphosen* van Ovidius. De dichter vertelt daar van Hyacinthus, een knappen, beminnelijken knaap, wiens vriendschap door velen gezocht werd. Vooral Apollo en Zephyrus dongen naar zijn gunst en de eerste was het ten slotte, die als boezemvriend werd uitverkoren. Dit verdroot Zephyrus, wiens liefde, zooals het tegenwoordig nog wel gaat, in haat verkeerde, en die op wraak zon. Langen tijd beproefde hij verschillende middelen, doch niets gelukte hem en steeds vuriger werd zijn wrok. Doch zie, eens op een dag waren Hyacinthus en Apollo aan het schijfwerpen en toen de laatste haar had omhoog geworpen, dreef Zephyrus ze met kracht

MEISJE.

BOTERVERKOOPERS.

ROMEINSCHE HYACINTEN OF ROMAINES BLANCHES
($\frac{3}{4}$ NAT. GR.).

tegen het hoofd van Hyacinthus. Bleedend stortte hij ter aarde geen raad mocht meer baten. Kortens tijd daarna stierf hij. Apollo, die echter steeds een gedachtenis aan zijn vriend wilde behouden, veranderde hem in een bloem.

Algemeen was men eertijds van meening, dat deze bloem geen andere kon zijn, dan de *Hyacint*, tóch blijkt uit een aantal mededeelingen, die Ovidius over deze plant doet, dat er hier van de gewone *Hyacint* onmogelijk sprake kan zijn. Welke plant dan wel bedoeld werd, heeft nog tot heel wat twistgeschrijf aanleiding gegeven. Zoo zegt o.a. Dierbach in zijn in 1833 verschenen „*Flora mythologica*”, dat in deze mythe geen andere plant bedoeld kan zijn dan de *Gladiolus byzanthinus*, doch eenige jaren later, in 1856, komt Dumoulin in zijn „*Flore poétique ancienne*” hiertegen op en beweert in een lang stuk, dat Ovidius slechts de *Iris germanica* op het oog kan gehad hebben. Dat het de echte *Hyacint* niet geweest is, daaromtrent zijn beiden het volkomen eens.

Vermeerkt men omtrent den oorsprong van de *Hyacint* in het duister, hetzelfde geldt voor de kleur van de oorspronkelijke soort, van de *Hyacinthus orientalis*. Velen zijn van oordeel, dat de typische soort wit is geweest, en enkele schrijvers meenen zelfs, dat de thans nog veelvuldig gekweekte z.g.n. Romeinsche *Hyacint*, de oorspronkelijke soort zou zijn. Anderen beroepen zich op Dioscorides, die sprekende van *Hyacinten* zegt: „welker zwakke stengels onder het gewicht der purperen bloemen zijn gebogen en besluiten daaruit, dat zij oorspronkelijk rood was, een meening, die weder door anderen wordt verworpen, daar zij er juist uit opmaken, dat zij blauw moet geweest zijn. Ook verkondigen sommigen die meening, dat de wilde *Hyacint* rood is geweest, dat zij niet naar den mythischen *Hyacinthus* werd genoemd, doch naar het op Ceylon veel gevonden edelgesteente van dienzelfden naam.

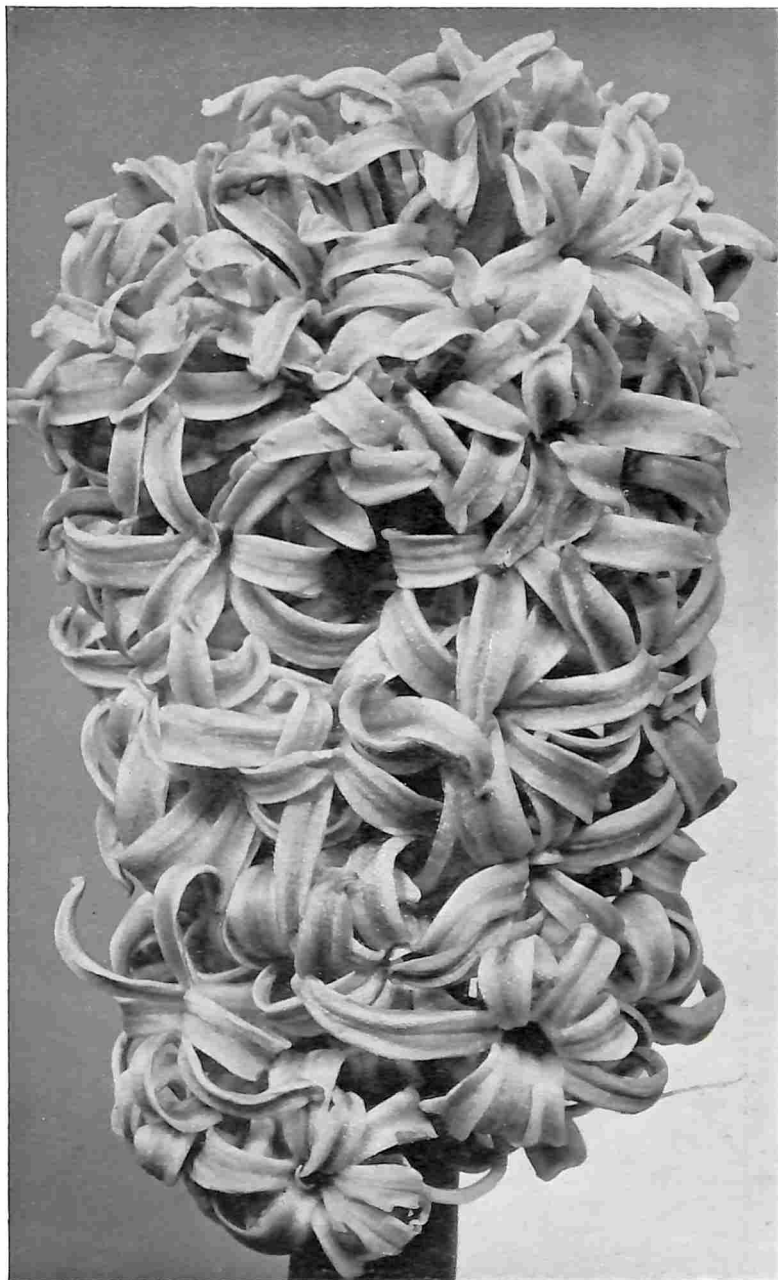
De eigenlijke geschiedenis van de *Hyacint* begint pas in de zeventiende eeuw, toen zij uit de omstreken van Bagdad over Constantinopel naar Italië en van daar naar Duitschland werd overgebracht. Toch is ook van dit tijdperk in haar geschiedenis slechts weinig bekend, daar men niet eens weet, welke soort of soorten het waren, die destijds, vooral in Turkije, met voorliefde gekweekt werden. In Duitschland schijnt zij aanvankelijk zeer veel opgang gemaakt te hebben en veel gekweekt te zijn geworden, wat o.m. wel daaruit blijkt, dat in den „*Hortus Eystettensis*” van Besler, een boek, dat in het jaar 1612 verscheen, op tab. 15 reeds een drietal zeer mooie verscheidenheden werden afgebeeld, waaruit dus valt op te maken, dat men zich daar te lande destijds niet alleen met de *Hyacint*, doch ook met het verbeteren van deze bloemplanten bezig hield.

Omtrent den invoer in ons land is ook heel weinig bekend, wel wordt er verhaald van enkele *Hyacint*-bollen, die op de kust bij Haarlem zouden zijn aangespoeld, daar gevonden en

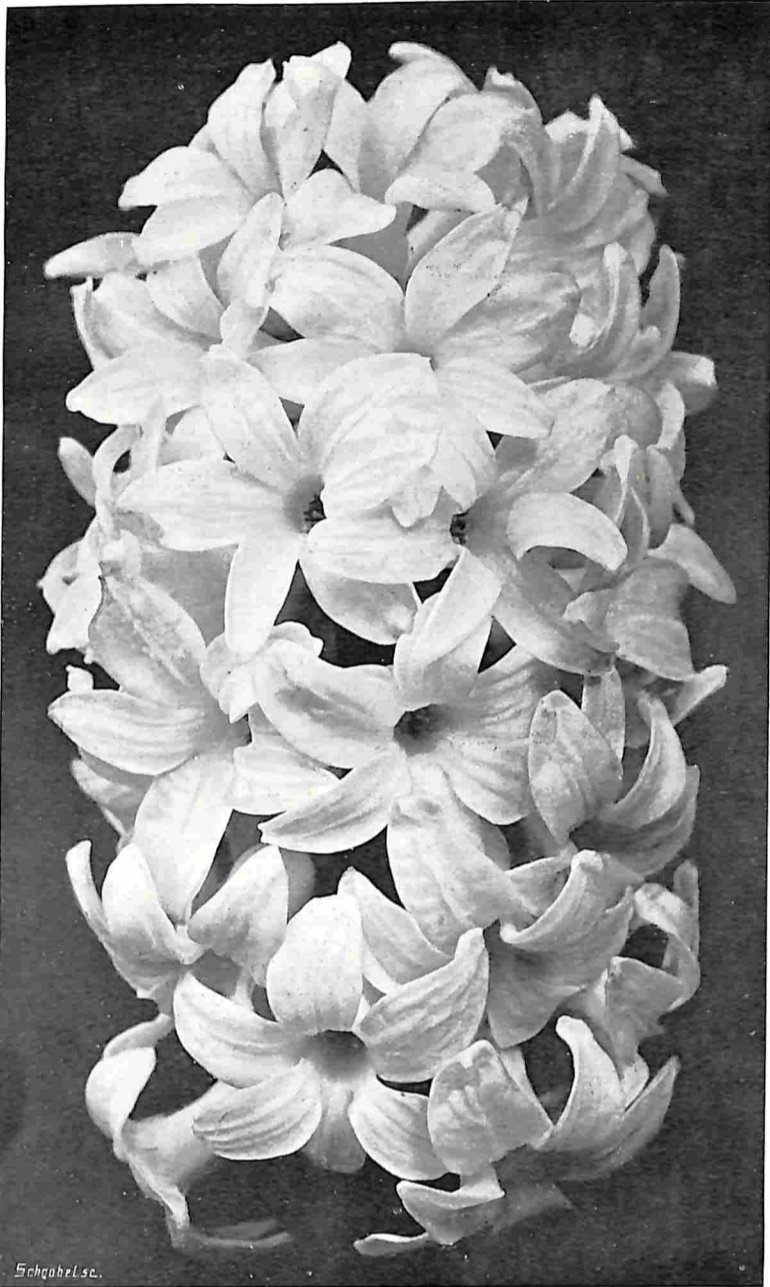
door een liefhebber opgeplant, doch men kan dit gerust als een sprookje beschouwen, daar er van zulke bollen, die eenigen tijd in zeewater hadden rondgedreven, wel niet heel veel meer terecht zou komen. Meer reden is er om aan te nemen, dat zij hetzij van uit Duitschland hier te lande werden ingevoerd, of wel door een onzer zeevaarders, die destijds een levendigen handel op de Levant dreven, werden medegebracht. De eerste vermelding, die men van haar gemaakt vindt, is in het „*Florilegium*” van Sweerts, in dit boek worden enkele *Hyacinten* besproken, en duidelijk valt daaruit op te maken, dat er ook een paar verscheidenheden van de *Hyacinthus orientalis* bij zijn.

Aanvankelijk werd er van dit bolgewas lang niet zooveel notitie genomen als van de Tulp, doch toen het eenmaal in kultuur was genomen, en onze kweekers bemerkten hoe gemakkelijk het te verbeteren was, toen begonnen zij zich met alle macht daarop toe te leggen, en nam de liefhebberij er voor gaandeweg toe. Het bleek te doen, dat vooral de gronden in de omstreken van Haarlem voor deze plant bij uitstek geschikt zijn, de *Hyacint* begon zich daar ter plaatse hoe langer hoe meer te ontwikkelen, en heeft er zich tot op den huidigen dag gehandhaafd. Welk een vlucht het aanwinnen van nieuwe verscheidenheden destijds nam, blijkt wel uit het feit, dat er in 1780 door de Firma van Hazen, Valkenburg & Comp., bloemisten op den Marendijk te Leiden, een bloembollen-catalogus werd uitgegeven, waarin niet minder dan 1095 verschillende variëteiten van *Hyacinten* worden vermeld, waarvan men gerust mag aannemen, dat verreweg het meerendeel, zoo niet alle, hier te lande gewonnen was. Ook blijkt uit dezen catalogus, dat de prijzen toen niet buitensporig hoog waren en de meesten voor 10 cents en minder per stuk aangeboden werden, wat niet wegneemt, dat er o.a. in opgegeven worden de verscheidenheden *Trianon* à f 40, *Boerhave* à f 30, *Diamantnijn*, *Nimroth*, *Directeur de Flore*, *François le Premier* en *la Gentillesse* à f 20, benevens verscheidene anderen voor prijzen boven f 1 per stuk.

In den beginne hield men zich hier te lande bijna uitsluitend met de *Hyacint* van enkele *Hyacinten* bezig, en werd er naar gestreefd deze zooveel mogelijk te verbeteren. Het meest werd toen wel gelet op de kleur en de afmeting van de bloemen, op den bouw en den vorm van den bloemtros. De gevulde z.g.n. dubbelbloemige verscheidenheden waren toen zoo goed als niet in tel. Dit zou ecliter veranderen, toen door een der voornaamste

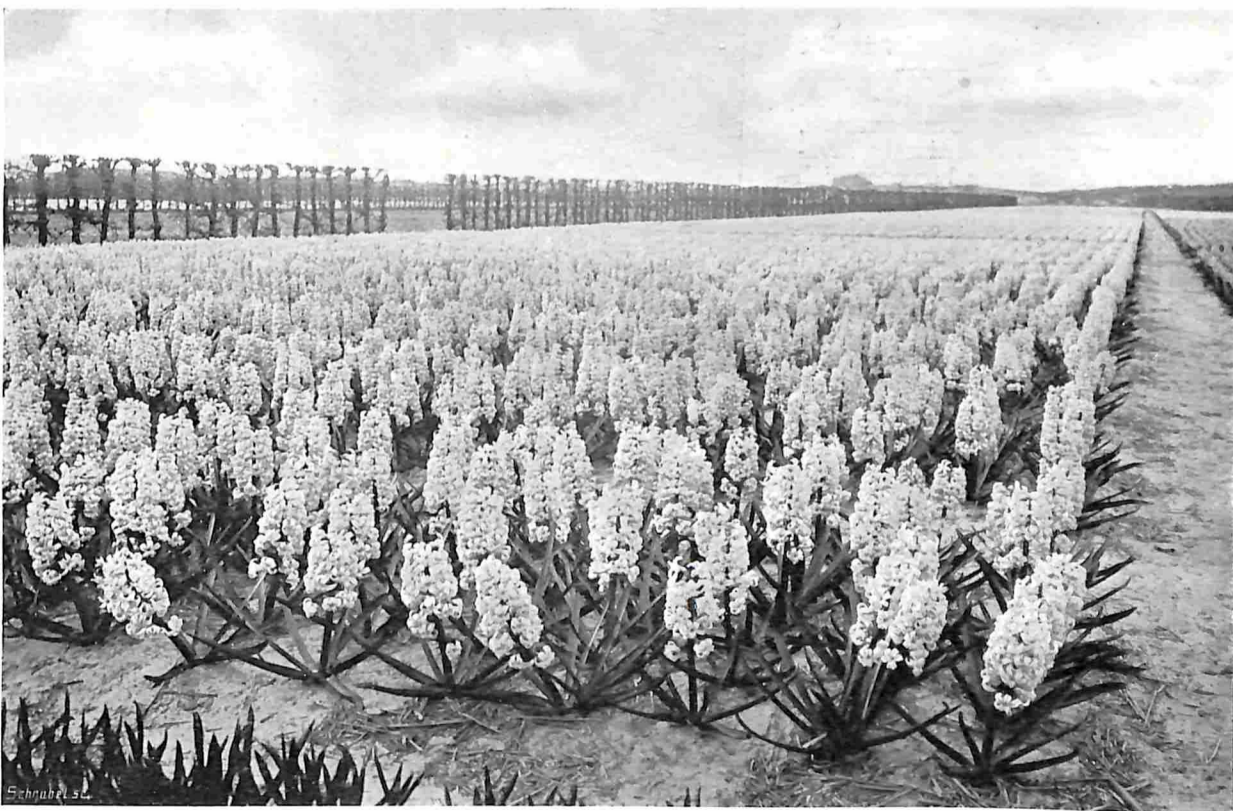

HYACINT „GERTRUDE” (NAT. GR.).

HYACINT „LA GRANDESSE” (NAT. GR.).

Haarlemsche kweekers, Pieter Voorhelm, een zeer fraaie dubbelbloemige variëteit werd in den handel gebracht, die zoozeer het algemeen opzien vervekte, dat velen zich meer speciaal op het kweeken van dergelijke verscheidenheden gingen toeleggen. Een feit is het, dat er tegen het einde van de vorige eeuw een zeer groot aantal dubbele Hyacinten bekend was, en dat die allen én in

VELD MET HYACINTEN „GRAND MAITRE”.

grootte én in vorm der afzonderlijke bloemen verre overtroffen, wat er tegenwoordig van wordt aangeboden, want die mooie dubbele Hyacinten zijn bijna allen weer verdwenen. Evenals alle planten zijn ook de Hyacinten aan de grillen der mode onderhevig en de kweekers, die met hun tijd medegaan, moeten daar rekening mede houden. Zoo is ook in de laatste jaren weder een aanmerkelijke kentering merkbaar. Een vijf en twintig jaar geleden werd nog de meeste waarde gehecht aan den vorm van den bloemtros, die mooi gesloten en zuiver moest wezen. Iedere verscheidenheid, die ook maar eenige afwijking vertoonde, werd minderwaardig gekeurd, nauwlettend werd ook op den stand der bloemen toegezien. Dat men op deze wijze bijzonder stijve bloemen verkreeg, zal wel niet behoeven gezegd te worden, evenmin als dat zij aan den tegenwoordigen smaak naar losse, langstelige niet meer kunnen voldoen. Te ontkennen valt het dan ook niet, dat de vraag naar groote Hyacinten bijna overal begint af te nemen, en wat een ramp de verminderde vraag voor het z.g.n. bloembollendistrict zou zijn, behoeft wel niet gezegd te worden. Onze kweekers zijn echter lang zoo achterlijk niet als velen wel eens durven denken en zelfs beweren, en toen zij bemerkten, dat het getij verliep, wisten zij handig de bakens te verzetten. Werden destijds bijna uitsluitend geheel volwassen bollen voor potkultuur verkocht, thans begint men zich meer en meer toe te leggen op de kultuur van z.g.n. bedding-Hyacinten, die bestemd zijn voor perkbeplanting. Deze bollen zijn veel jonger, eischen derhalve minder kosten van kweeken, en kunnen dus veel goedkoper verkocht worden. Voor perkbeplanting zijn zij juist zoo goed, zoo niet beter dan de z.g.n. dikke bollen, haar bloemtrossen zijn kleiner, doch ook lossere en maken op bloemvakken uitgeplant een inderdaad schitterend effect. Werden nu vroeger de bollen per stuk aangeboden, tegenwoordig worden die voor perkbeplanting gewoonlijk per 100 berekend, en de prijzen zijn zoodanig, dat zij binnen ieders bereik vallen. De resultaten van dezen veranderden koers zijn niet uitgebleven. Bij honderdduizenden, wellicht bij millioenen worden de z.g.n. bedding-Hyacinten naar alle deelen van de wereld uitgevoerd en de resultaten zijn dan ook, dat de kultuur in plaats van afneemt, nog steeds toeneemt. Zij, die de waarde van de Hyacint voor perkbeplanting willen leeren kennen, raden wij ernstig aan het volgend jaar de Nationale Bloementoonstelling te Haarlem te gaan bezichtigen, welke tentoonstelling een sprekend beeld zal geven niet alleen van het doorzicht, maar ook van de kennis en den ondernemingsgeest onzer Nederlandsche kweekers.

Dat hiermede het laatste woord in de geschiedenis der hyacinten-kultuur gesproken zal zijn, gelooven wij nog niet, doch zoo lang onze kweekers dusdanig met hun tijd weten mede te gaan, bestaat er voor dezen zoo belangrijken tak van volksbestaan zeker nog geen gevaar.

In den loop der jaren is de hyacinten-kultuur en daarmee het kweeken van alle andere bolgewassen een bron van welvaart voor een belangrijk gedeelte van ons vaderland geworden. Zij, die in het voorjaar de streek tusschen Haarlem en Leiden bezoeken, staan in den regel verbaasd over het welvarend en nette voorkomen der talrijke dorpen, die grootendeels geheel van deze kultuur bestaan. Wat die dan ook te beteekenen heeft, blijkt duidelijk uit het overzicht van de handelsbeweging in het Bloembollenvak gedurende het jaar 1908, gepubliceerd in het „Weekblad van Bloembollencultuur” van dat jaar. Wij zien daaruit, dat de totale uitvoer-

van bloembollen in 1908 heeft bedragen 14.332.500 Kilo, en dat daarvan verzonden werden naar Groot-Brittannië en Ierland 5.028.600 Kilo, naar Duitschland en Oostenrijk 4.179.100 Kilo, naar de Scandinavische landen en Denemarken 1.183.200 Kilo en naar de Ver. Staten van Noord-Amerika 2.730.000 Kilo, de rest werd naar de overige werelddeelen vervoerd. Nog veel meer echter zeggen deze cijfers, wanneer men ze vergelijkt met die van 1898, dus van 10 jaar geleden. Toen bedroeg de totaal uitvoer slechts 6.901.895 Kilo en voor de genoemde landen respectievelijk 3.973.149 Kilo, 1.234.630 Kilo, 216.102 Kilo en 984.825 Kilo. De geheele uitvoer is dus na verloop van 10 jaren ruim verdubbeld. Onnoodig zal het wel zijn te zeggen, dat dit niet vanzelf gekomen is, dat daartoe een buitengewone krachtsinspanning niet alleen, doch ook veel energie en handelsgeest is noodig geweest.

E. TH. W.